การพัฒนาศักยภาพการสอนของครูประจำการ: โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

Development of innovation enhances learning achievement of educational schools in Northeastern Thailand under the Office of the Basic Education Commission

ฉลาด จันทรสมบัติ[1], โณทัย อุดมบุญญานุภาพ[2], นฤชัย เคนไชยวงศ์[3]
Chalard Chantarasomabat[1], Nothai Udombunyanuparb[2],
Naruechai Kenchaiwong[3]

บทคัดย่อ

การพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) สร้างและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาของครูประจำการโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ นำไปสู่บันทึกความร่วมมือ (MOU) ตามแผนงาน โครงการ 2) เพื่อพัฒนาศักยภาพการสอนของครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการสอนของครูประจำการ โดยนวัตกรรมการเรียนรู้ 4 ชุด คือ (1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (2) การให้บริการด้วยการชี้แนะและสอนงาน (3) การนิเทศแบบคลินิกเพื่อความเป็นเลิศ (4) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นครูประจำการของโรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสมัครเข้าร่วมโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาสังกัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: หน่วยวิจัยและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและการจัดการความรู้ สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 รุ่น รุ่นละไม่น้อยกว่า 30 คน โดยจัดการอบรม 4 รุ่น มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวนรวม 122 คน

[1] หน่วยวิจัยและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและการจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
[2] คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
[3] วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม
[1] Research and Development Unit of Strength Community and Knowledge Management, Mahasarakham University
[2] Faculty of Education, Mahasarakham University
[3] College of Industrial Technology at Srisongkham, Nakhonpanom University

มีวิธีการดำเนินวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา ที่เน้นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้วยการประยุกต์ใช้ปฏิบัติการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) ชุดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 ทั้ง 4 โดยการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความมีประโยชน์ และความสอดคล้องระหว่างคู่มือการอบรมกับแผนการจัดกิจกรรมการอบรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แบบสังเกตการสอน ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 4) แบบบันทึกผลก่อนการปฏิบัติ และแบบบันทึกผลระหว่างการปฏิบัติ แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.84 และ5) แบบสอบถามความพึงพอใจ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

ผลของการวิจัย 1) มีการกำหนดเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยหลัก ผู้ร่วมวิจัย เป็นบันทึกความร่วมมือของทีมงานเครือข่ายในระดับโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ 2) ผลการพัฒนาศักยภาพการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนของครูประจำการ โดยรวม (1) มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 90.70/84.58 (2) ผู้เข้ารับการอบรมมีดัชนีประสิทธิผลหลังการเรียนรู้มีความรู้สูงกว่าก่อนอบรมเท่ากับ 0.7946 ซึ่งมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79.46 (3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (4) ผู้เข้ารับการอบรมมีความคงทนการเรียนรู้หลังฝึกอบรมไปแล้วอีก 2 สัปดาห์ โดยมีค่าเฉลี่ยภาคความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) โดยภาพรวมครูประจำการที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีความเห็นสอดคล้องกัน

คำสำคัญ: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, การนิเทศแบบคลินิกเพื่อความเป็นเลิศ, การชี้แนะและสอนงาน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The development of innovation to promote learning achievement of educational schools in Northeastern Thailand under the Office of the Basic Education Commission aimed to build and set the goal to promote the learning achievement in school by using the tree diagram lead to a memorandum of understanding and develop teacher's potential by workshop on teacher development in Northeastern Thailand under the Office of the Basic Education Commission. The target were in Northeastern Thailand under the Office of the Basic Education Commission 122 participants in 4 cohorts and the project organized by Research & Development Unit of Strength Community Learning and Knowledge Management, Educational Administration of Department, Faculty of Education. The research and development and participation research were employed as a research methodology through the application of the ESC in coaching and mentoring. Tools were learning kit ; 1) Learning's Kit to promote the learning achievement 2) Teaching observation and recording

practices ; Before Action Review (BAR), During Review (DAR), After Action Review (AAR) and satisfaction survey reality was 0.93. 3) Test and Satisfaction survey, the test reality was 0.84.

The research has found that 1) there were setting the goal, the role of core researcher, co-researcher following the need of steak holders 2) the whole of the workshop were (1) the effectiveness of process and average was 90.70/84.58 (2) the after effectiveness index was higher than before workshop was 0.7946 (3) the mean score after training was significantly higher than before on at the level of 0.01, and (4) the durability of knowledge after learning for two weeks had the different mean score and 3) teacher had the durability of learning after training for two weeks higher than before training was differential non significantly. The overall teachers were satisfied to the project was 4.58 and standard deviation was 0.48.

Keywords: Learning in the 21th century, Coaching and Mentoring, Educational Supervision Clinique the route to excellence, Professional learning community

บทนำ

กว่า 100 ปี ของการบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย มีความเชื่อว่าระบบการจัดการศึกษาประกอบด้วยกระบวนการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ความสัมพันธ์ 3 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการบริหารการศึกษา มีสำนักงานและผู้บริหารองค์กร 2) กระบวนการเรียนการสอนมีโรงเรียนและครู และ 3) กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นกลไกหนุนเสริมเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระดับห้องเรียน ดังจะเห็นได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาในห้วงเวลาดังกล่าว การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้นสังกัดกรมสามัญศึกษา มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานที่มีบุคลากร คือ ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม และประเมินผล 50 ปีต่อมา (พ.ศ. 2509) โครงสร้างการจัดการศึกษาได้แยกส่วนให้ระดับประถมศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (การศึกษาประชาบาล) หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา มีบทบาทนิเทศการศึกษา ติดตาม ประเมินผล โดยกำกับดูแลงานวิชาการทั้งโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบบริหารในปี พ.ศ. 2524 ตามลำดับ

จนถึงปัจจุบันในห้วง 10 ปีสุดท้ายจนถึงปัจจุบัน พบว่า คุณภาพการศึกษาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดอันดับคุณภาพการศึกษาของไทยกับนานาชาติ และกระบวนการที่เป็นองค์ประกอบทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาล้วนมีแนวโน้มตกต่ำ ที่จะสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการทำงานนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ในแนวคิดที่กล่าวว่า “การนิเทศเป็นแนวทางสู่การสร้างความเป็นเลิศ” (Supervising the Route to Excellence)(Wales Deanry, 2015-2516: 3-8) ของกลุ่มประเทศที่ใช้กระบวนการนิเทศการศึกษา ผลักดันได้ให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน (School based In-service

Training) และการใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา (Classroom based Management) โดยใช้กระบวนการวิจัยสถาบันจนถึงระบบการต่าง ๆ ที่ควรจะเกิดขึ้นในโรงเรียน การเป็นฐานข้อมูลและฐานการพัฒนาที่สำคัญ และเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการระดับโรงเรียน สู่ระดับสำนักงานเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะสามารถอ้างอิงเป็นแบบอย่าง (Model) กรณีศึกษาวิจัยที่ควรพัฒนาแล้วนำมาใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบนี้ (ฉลาด จันทรสมบัติ และคณะ, 2560: 1)

งานด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นงานที่มีความท้าทายอย่างมากและเป็นงานที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมไทยอย่างแท้จริง เพราะผลผลิตที่เกิดจากการได้รับการศึกษา จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของประเทศนั้น ๆ ต่อการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพคน การจัดการศึกษาจึงต้องมีการคิดอย่างรอบครอบ มีการวางแผนที่ดีและเป็นระบบที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถเข้าใจได้แนวทางเดียวกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางแผนร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่เป็นยุคทักษะการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 การจัดการเยนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิมไปเป็นอย่างมากมาย จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท สภาพแวดล้อมของสังคมโลก และการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้เรียนที่มีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาส่งเสริมให้การเรียนของเขาเหล่านั้นเปลี่ยนไปทั้งรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูที่บรรยายป้อนความรู้อยู่หน้าห้องเพียงอย่างเดียวมาเป็นครูในรูปแบบใหม่ เช่น ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูฝึก (Coach) ในการเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555: 8) ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก ครูสอนไปเป็น ครูฝึก หรือผู้อำนวยสะดวกในการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้สอนและผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่าชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ที่เป็นเครือข่ายการจัดการความรู้ที่ทรงพลังและยั่งยืน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้การศึกษาแก่ประชาชนในประเทศเป็นเรื่องที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตลอดทั้งสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงประเด็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมายในการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาชาติ หลักสูตรชาติที่กำหนด ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ของความสำคัญด้านการศึกษาในประเทศและเพื่อให้การศึกษาสนองตอบความต้องการของบริบท สภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 8 ข้อที่ 6 ได้กล่าวถึง “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น” แต่สภาพการดำเนินงานที่ผ่านมายังมีปัญญาในการบริหารจัดการสถานศึกษา กลุ่ม องค์กรชุมชน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีคุณภาพสามารถในการแข่งขัน เมื่อเทียบกับประชาคมสังคมกับวัฒนธรรมอาเซียนยังอยู่ในระดับล้าหลังของประเทศอาเซียนและในระดับภูมิภาคของประเทศภาคตะวันนอกเฉียงเหนือก็ยังมีแนวโน้ม

ต่ำกว่าภาคอื่น ๆ นอกจากนั้นมีประเด็นปัญหาการศึกษาไทยที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา ถึง 32 ปัญญา โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้แล้วเด็กขาดวินัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาต่ำและมีแนวโน้มลดลง เด็กเรียนมาก เนื้อหาไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง กระบวนการเรียนรู้ไม่พัฒนาทักษะเด็ก(ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ. 2559: 2-5) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาต้องร่วมเรียนรู้ จึงมีการพัฒนาทีมงานผู้วิจัยโดยการไปศึกษาดูงานการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบมีส่วนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2, 2559: 2-4) ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาครูพี่เลี้ยงให้เรียนรู้ด้วยกันเป็นกลุ่มและวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ให้เป็นผู้ชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง โดยการผ่านการเชื่อมยังการดำเนินงานของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจมุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ส่งเสริมสนับสนุน คือ ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้(สร้อยสน สกลรัตน, 2557: 4-10)

จากที่กล่าวมาข้างต้น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทางการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็น 2 เรื่องที่สามารถนำมาหลอมรวมให้เป็นเรื่องเดียวกันได้ด้วยการใช้ระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching และ Mentoring) ในการช่วยพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา อันได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ให้ช่วยกันคิด ช่วยการวางแผน เพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบใหม่และผลจากการทำงานนั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนตั้งแต่นโยบายมาจนถึงการปฏิบัติในระดับชั้นเรียนคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดให้มีโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นโครงการสำคัญที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ สพฐ.จึงพิจารณาใช้วิธีการสำคัญ คือกระบวนการสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (AAR-After Action Review) ระบบการชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพครูแกนนำในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2: 2559: คำนำ) จึงได้ขอความร่วมมือให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาร่วมพัฒนา ให้เป็นที่ปรึกษาโครงการ โดยได้กำหนด กลยุทธ์สำคัญของโครงการฯ คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพการศึกษา (PLC: Professional Learning Community) ในระดับโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษาด้วยแนวคิดและมีแนวปฏิบัติที่สำคัญคือ (1) การศึกษาผ่านบทเรียน Lesson Study (2) จิตตปัญญาศึกษา (3) การสืบสอบแบบชื่นชม(4) ห้องเรียนแห่งคุณภาพ และ (5) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) โดยผ่านกิจกรรมสำคัญของ 3 โครงการฯ ประกอบด้วย (1) การร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน (2) การศึกษาคู่มือ (3) การรับการชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ในพื้นที่ (4) การเข้าร่วมในระบบชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ทางไกลผ่านเว็บไซต์ และ (5) การประชุมแบบ Symposium ในเขตพื้นที่ ด้วยเหตุนี้จึงได้นำเอานวัตกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเสนอผ่านหลักสูตรโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา

ไปยังสถาบันคุรุพัฒนา กระทรวงศึกษาธิการ มีครูผู้สนใจสมัครเข้าอบรมตามโครงการ เพื่อนำไปสู่บุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้โรงเรียนได้มีระบบการทำงานแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงได้นั้น ผู้ชี้แนะจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถือว่าเป็นบุคคลที่คอยช่วยอำนวยความสะดวกและช่วยขับเคลื่อนให้ระบบการทำงานแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงบรรลุไปสู่เป้าหมายและช่วยให้เกิดการพัฒนาแก่โรงเรียน ครู นักเรียนและผู้บริหารอย่างแท้จริง ผลของกิจกรรมเหล่านี้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับบุคคล คือ การเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาของครู ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และระดับองค์กร คือ วัฒนธรรมการทำงานในองค์กรที่จะเกิดภาพของความร่วมมือในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการร่วมกันมากยิ่งขึ้น ยกระดับศักยภาพครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำถามการวิจัย

1. การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดความสำเร็จการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาศึกษาของครูประจำการโดยการสนับสนุนของผู้บริหารสถาน และหน่วยงานสนับสนุนทำได้อย่างไร

2. การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามชุดการเรียนรู้ 4 ชุด ทั้งภาค ปฏิบัติ (E_1) ภาคความรู้ (E_2) ผลการฝึกอบรมมีการพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการ/ประสิทธิผล ดัชนีประสิทธิผล และความคงทนของการเรียนรู้เป็นอย่างไร

3. เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) สร้างและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาของครูประจำการโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ นำไปสู่บันทึกความร่วมมือ (MOU) ตามแผนงาน โครงการ

2) เพื่อพัฒนาศักยภาพการสอนของครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการสอนของครูประจำการ โดยนวัตกรรมการเรียนรู้ 4 ชุด คือ (1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (2) การให้บริการด้วยการชี้แนะและสอนงาน (3) การนิเทศแบบคลินิกเพื่อความเป็นเลิศ (4) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นครูประจำการของโรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่มีความประสงค์จะหาแนวทางการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนักเรียนในโรงเรียนที่ตนเองสังกัด และสมัครเข้าร่วมโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร 60210025: ซึ่งจัดอบรมโดยหน่วยวิจัยและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและการจัดการความรู้ สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม จำนวน 4 รุ่น รุ่นละไม่น้อยกว่า 30 คน รวม 122 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ชุดการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีทั้งหมด 4 ชุด และผ่านกระบวนการหาคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิตามหลักวิชาการ ดังนี้

(1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีผลการประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้เฉลี่ย และความเป็นประโยชน์ เฉลี่ย 4.77, 4.80, 4.80 และ 4.86 ตามลำดับ

(2) การให้บริการด้วยการชี้แนะและสอนงาน มีผลการประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เฉลี่ย 4.83, 4.80, 4.80 และ 4.80 ตามลำดับ

(3) การนิเทศแบบคลินิกเพื่อความเป็นเลิศ มีผลการประเมินความสอดคล้องความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เฉลี่ย 4.80, 4.83, 4.80 และ 4.96 ตามลำดับ

(4) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีผลการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เฉลี่ย 4.89, 4.80, 4.83 และ 4.80 ตามลำดับ

2) แบบสังเกตการสอน แบบบันทึกผลก่อนการปฏิบัติ และแบบบันทึกผลระหว่างการปฏิบัติ แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ ซึ่งเป็นเครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมการสอนของผู้ร่วมโครงการจากการนิเทศการสอนของคู่ร่วมพัฒนาในการปฏิบัติการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงาน) เป็นการถอดบทเรียนและประยุกต์ใช้ในการติดตามประเมินผลภายในของเนาวรัตน์ พลายน้อย (2548: 1-5) และ ฉลาด จันทรสมบัติ และคณะ (2554: 166-167) เพื่อบันทึกผลก่อนการปฏิบัติในการดำเนินการระหว่างโรงเรียนกับหน่วยวิจัยฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ก่อน ระหว่างและหลังการปฏิบัติ

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยแบบทดสอบ 5 ฉบับ

(1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 รวมจำนวน 55 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) 0.60 - 1.00 มีค่าความยากง่าย 0.20-0.60 ค่าอำนาจจำแนก 0.40-0.80 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.85

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่ 2 การบริการด้วยการชี้แนะและสอนงาน รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) 0.60 - 1.00 มีค่าความยากง่าย 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.60 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.83

(3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติการคลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) รวมจำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) 0.60 - 1.00 มีค่าความยากง่าย 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.40-0.80 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.85

(4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ชุดการเรียนรู้ที่ 4 การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมจำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item

Objective Congruence หรือ IOC) 0.80 - 1.00 มีค่าความยากง่าย 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.60 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.86

(5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงาน ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่คลอบคลุมเนื้อหาชุดการเรียนรู้ทั้ง 4 ชุด รวมจำนวน 60 ข้อ

ซึ่งเป็นข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) 0.80 - 1.00 มีค่าความยากง่าย 0.40-0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20-0.60 ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR.-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) เท่ากับ 0.84

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 ค่าอำนาจจำแนก (t-distribution) 4.06 และค่าความเชื่อมั่น (α- Coefficient) เท่ากับ 0.93

3) ระยะเวลาในการดำเนินการ

รุ่นที่ 1 จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดอุบลราชธานี อบรมภาคความรู้ วันที่ 26,27 สิงหาคม 2560/วันที่ 16, 17 กันยายน 2560 และอบรมภาคปฏิบัติ วันที่ 3, 4, 14, 15, 21, 22 สิงหาคม 2560/วันที่ 4, 5, 6, 20, 21, กันยายน 2560

รุ่นที่ 2 จังหวัดเลย และ จังหวัดร้อยเอ็ด อบรมภาคความรู้ วันที่ 5, 6 สิงหาคม 2560/ วันที่ 19,20 สิงหาคม 2560 และอบรมภาคปฏิบัติ วันที่ 9, 10, 18, 23, 24, 25, 31 สิงหาคม 2560/วันที่11, 12, 13, 14 กันยายน 2560

รุ่นที่ 3 จังหวัดมหาสารคาม อบรมภาคความรู้ วันที่ 12,13 สิงหาคม 2560/วันที่ 9,10 กันยายน 2560 และอบรมภาคปฏิบัติ วันที่ 16,17, 29, 30 สิงหาคม 2560/วันที่ 15, 18, 19, 22, 25, 26, 29 กันยายน 2560

รุ่นที่ 4 จังหวัดนครพนมและจังหวัดสกลนคร อบรมภาคความรู้ วันที่ 2,3 กันยายน 2560/วันที่ 23,24 กันยายน และอบรมภาคปฏิบัติ วันที่ 12, 28 สิงหาคม 2560/วันที่ 1,2,7,8,9,10,27,28,30 กันยายน 2560

4) การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยและการจัดเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร สร้างและกำหนดเป้าและเครื่องมือในการพัฒนาครูประจำการ

1. เตรียมความพร้อม แบ่งได้ดังนี้

1) ร่วมกำหนดประเด็นการพัฒนาวางแผนงานโครงการฯร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ในการประชุมวิชาการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ณ ห้องประชุมคุรุมุกดา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ระหว่างวันที่ 19-20 พฤศจิกายน 2559 ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และครูประจำการ จำนวนทั้งหมด 96 คน

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวข้องนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา และสำรวจแหล่งการเรียนรู้ของการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาผู้นำด้วยการชี้แนะและสอนงาน การ

สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การนิเทศเป็นแนวทางสู่การสร้างความเป็นเลิศ (Educational Supervision Clinique the Route to Excellence: ESC) ของ Wales Deanery (2014) แนวคิด/ทฤษฎีในการนิเทศสู่ความเป็นเลิศ ของฉลาด จันทรสมบัติ และ โณทัย อุดมบุญญานุภาพ (2560: 2-16)

3) สร้างและพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ในชุดการเรียนรู้ 4 `Module คือ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) การบริการด้วยการชี้แนะและสอนงาน 3) การปฏิบัติการคลินิกนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) และ 4) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และนำชุดการเรียนรู้ทั้ง 4 ชุด มาทดลองใช้กับครูประจำการที่ร่วมประชุมตามข้อ 1) จำนวน 40 คน

ระยะที่ 2 ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครูประจำการ ระยะที่ 1 ภาคทฤษฎี (24 ชั่วโมง)

1) ชี้แจงโครงการ

2) เก็บรวบรวมข้อมูลด้านความรู้ภาคทฤษฎีของผู้ร่วมโครงการโดยการทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ฉบับรวมโดยทดสอบก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

3) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูประจำการ จำนวน 4 รุ่น ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคารวิทยพัฒนา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในประเด็น 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การวัดผลประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 2) การพัฒนาผู้นำด้วยการชี้แนะและสอนงาน ประกอบด้วยเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับการชี้แนะและสอนงาน การพัฒนาด้วยการชี้แนะและสอนงาน (Coaching and Mentoring) 3) การปฏิบัติการคลินิกนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) ประกอบด้วยเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ ปฏิบัติการคลินิกการนิเทศสู่ความเป็นเลิศ (Educational Supervision Clinique; the route to excellence: ESC) 4) การสร้างและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ประกอบไปด้วยเนื้อหา แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนในลักษณะห้องเรียนแบบเปิด การพัฒนาครูเป็นผู้ชี้แนะและสอนงาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับโรงเรียนและกลุ่มเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

4) ทดสอบหลังอบรม

ระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครูประจำการ ระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติ (66 ชั่วโมง)

1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของปัญหา และกำหนดประเด็นในการพัฒนา ประกอบด้วย

กิจกรรมที่ 1 ครูศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา นำตัวแทนผู้นำชุมชนเข้าร่วมการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหา โดยใช้เทคนิคแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree) ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 2 ร่วมระดมความคิดและเลือกประเด็นปัญหา จากการประชุม การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และผลของปัญหา โดยใช้เทคนิคแผนภูมิต้นไม้ (Problem Tree) นำไปสู่โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ระดับโรงเรียน จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา

2) ออกแบบการสอนเพื่อพัฒนา

ผู้เรียน และปฏิบัติการสอนจริงที่โรงเรียนโดยจับคู่ร่วมพัฒนาตามขั้นตอนของคลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ และคลอบคลุมทั้ง 4 นวัตกรรม

3) สรุปและประมวลผลการปฏิบัติ จัดแสดงแฟ้มสะสมผลงาน

4) ผู้เข้าร่วมโครงการประเมินตนเอง

5) ประเมินโครงการและบันทึกข้อตกลง

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร สร้างและกำหนดเป้าและเครื่องมือในการพัฒนาครูประจำการ

ครูประจำการที่เข้าร่วมโครงการสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแผนงานการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน และนำไปวางแผนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และมีการบันทึกข้อตกลงระหว่างครูผู้ร่วมพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลการขับเคลื่อนความร่วมมือเกิดภาคีแห่งความร่วมมือ มีบันทึกข้อตกลง (MOU) การทำงานร่วมกันของครูประจำการในกลุ่มสาระหลัก ดำเนินการทดลองใช้เทคนิคการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศเป็นกรอบหลักและให้ครูในกลุ่มสาระหลัก ให้บริการชี้แนะและสอนงานซึ่งกันและกันในอันที่จะนำไปสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา เกิดการทำงานที่ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการระยะแรก ดังนี้

1.1 ครูประจำการที่เข้าร่วมโครงการได้พัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้นวัตกรรม “ด้วยการประยุกต์ใช้คลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงาน” สำหรับสถานศึกษา ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ทดลองและสาธิตการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ปฏิบัติการนิเทศแบบคลินิกเพื่อความเป็นเลิศ 4 ขั้นตอน คือ ศึกษาแผนการสอน กำหนดเป้าหมาย ลงมือปฏิบัติการสอนและสังเกตการณ์สอน สะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกันทั้งบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาและทบทวนยกระดับองค์ความรู้ปรับปรุงแผนการสอนเพื่อนำไปทดลองใช้ในระดับชั้นเดียวกัน ส่งผลให้ ครูแกนนำมีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถสร้างความสัมพันธ์เป็นทีมเดียวกันและมีการจัดการเป็นห้องเรียนแบบเปิดนำไปสู่การทำงานเป็นกลุ่ม และสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในระดับต้น

1.2 โรงเรียนได้รับการพัฒนาระบบการชี้แนะและการสอนงาน ผู้หนุนนำการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนในโรงเรียนนำร่องของโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยครูเป็นผู้เรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน เรียนรู้กับเพื่อนครู และกับผู้บริหารสถานศึกษา ได้ทั้ง 5 กลุ่มสาระหลัก

2. ผลการวิจัยระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครูประจำการ ระยะที่ 1 ภาคทฤษฎี (24 ชั่วโมง) และระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติ (66 ชั่วโมง)

การพัฒนาศักยภาพการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนของครูประจำการตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการสอนของครูประจำการ: โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยภาพรวมและรายชุดการเรียนรู้ย่อย ดังนี้

2.1 การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยภาพรวม (1) มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 90.70/84.58 (2) มีดัชนี

ประสิทธิผลหลังการเรียนรู้มีความรู้สูงกว่าก่อนอบรมเท่ากับ 0.7946 ซึ่งมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79.46 (3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (4) มีความคงทนการเรียนรู้หลังฝึกอบรมไปแล้วอีก 2 สัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยภาคความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยพิจารณาเป็นรายชุดการชุดการเรียนรู้ 4 ชุด ดังนี้

2.2.1 ชุดการเรียนรู้ 1 การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 90.11/88.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2.2.2 ชุดการเรียนรู้ 2 การพัฒนาผู้นำด้วยการชี้แนะและสอนงาน ตามโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 89.03/84.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2.2.3 ชุดการเรียนรู้ 3 การปฏิบัติการคลินิกนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) ตามโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 86.05/85.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2.2.4 ชุดการเรียนรู้ 4 การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ตามโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 88.93/84.84 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูประจำการหลังการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา “ด้วยการประยุกต์ใช้คลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงาน” สูงกว่าก่อนเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.4 ครูประจำการมีความคงทนในการเรียนรู้ โดยค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากการวัดผลครั้งแรกซึ่งได้จากการวัดผลทันทีหลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้นกับค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้จากการวัดผลครั้งที่สองซึ่งได้จากการวัดผลเมื่อระยะเวลาผ่านไป 2 สัปดาห์ หลังจากการฝึกอบรมเสร็จสิ้น แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 โดยภาพรวมครูประจำการที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการนวัตกรรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา “ด้วยการประยุกต์ใช้คลินิกนิเทศสู่การชี้แนะและสอนงาน” ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวม 4.58 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ย 0.48

3. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ด้วยการประยุกต์ใช้การนิเทศเพื่อความเป็นเลิศสู่การชี้แนะและสอนงานมีความเหมาะสม โดยใช้บุคคลภายในองค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกับครูแกนนำและครูผู้ร่วมพัฒนาร่วมกันนิเทศ มีการมองภาพของการพัฒนาตลอดแนวโดยใช้บันทึกการปฏิบัติทั้งก่อนดำเนินการ(BAR) ระหว่างดำเนินการ(DAR) และหลังดำเนินการ(AAR) จากการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติซึ่งทางโครงการมีความเห็นตรงกันให้ลงมาปฏิบัติจริงในชั้นเรียนโดยจัดทำแผนงาน กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันของครูกับครู การเรียนรู้ร่วมกันของครูกับผู้เรียน การเรียนรู้ร่วมกันของครูกับ

ผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นการทดลองใช้ปฏิบัติคลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) สู่การชี้แนะและสอนงาน โดยให้แต่ละกลุ่มสาระหลักนำเอาการปฏิบัติคลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศ (ESC) สู่การชี้แนะและสอนงานมาเป็นองค์ประกอบหลักในการเรียนรู้สู่ชุมชนนักปฏิบัติ (COP) และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับโรงเรียนและต่างโรงเรียน เกิดเป็นภาคีแห่งความร่วมมือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและการบริหารจัดการที่เหมาะสม นำไปสู่การขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งส่งผลถึงเกิดเครือข่ายคลินิกการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นจริงสอดคล้องกับบริบทและสภาพของท้องถิ่น

อภิปรายผล

1. ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตร สร้างและกำหนดเป้าและเครื่องมือในการพัฒนาครูประจำการ

ครูประจำการที่เข้าร่วมโครงการมีการสร้างและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาในการบริหารการศึกษาทั้งในโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสรุปประเด็นปัญหา แนวทางแก้ไข นำไปสู่บันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่างครูผู้ร่วมพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และหน่วยวิจัยและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนและการจัดการความรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยจะร่วมมือกันขับเคลื่อน 3 กระบวนการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการบริหารโรงเรียน กระบวนเรียนการสอนและการบวนการนิเทศชี้แนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูประจำการที่เข้าร่วมอบรมส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์การสอนมาไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้ประสบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเองทั้งในเรื่องความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ จำนวนครูในโรงเรียน ไม่เพียงพอ เป็นต้น ทำให้ต้องนำนวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ฉลาด จันทรสมบัติ (2560: บทคัดย่อ) ที่พบว่า โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่เข้าร่วมโครงการสามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแผนงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จนสามารถจัดทำโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในระดับโรงเรียนได้ทั้ง 9 โรงเรียนและมีการบันทึกข้อตกลงระหว่างครูผู้ร่วมพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มนิเทศฯ และผู้บริหารการศึกษา ส่งผลการขับเคลื่อนความร่วมมือเกิดภาคีแห่งความร่วมมือมีบันทึกข้อตกลง (MOU) การทำงานร่วมกันของครูประจำการในกลุ่มสาระหลัก โรงเรียนละ 3 คน ดำเนินการทดลองใช้เทคนิคการนิเทศเพื่อความเป็นเลิศเป็นกรอบหลักและให้ครูในกลุ่มสาระหลักทั้ง 3 คน ให้บริการชี้แนะและสอนงานซึ่งกันและกันในอันที่จะนำไปสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยมีการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และการรับรองจากผู้บริหารการศึกษา เกิดการทำงานที่ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ มีแผนงาน โครงการและกิจกรรมของการทำงานร่วมกันของภาคีแห่งความร่วมมือ

2. ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครูประจำการ ระยะที่ 1 ภาคทฤษฎี (24 ชั่วโมง) และระยะที่ 2 ภาคปฏิบัติ (66 ชั่วโมง)

การพัฒนาศักยภาพการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูประจำการตามโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพการสอนของครูประจำการ: โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นการพัฒนาพฤติกรรมของครูประจำการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ (1) มีประสิทธิภาพของกระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 90.70/84.58 (2) มีดัชนีประสิทธิผลหลังการเรียนรู้มีความรู้สูงกว่าก่อนอบรมเท่ากับ 0.7946 ซึ่งมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 79.46 (3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับฉลาด จันทรสมบัติ และคณะ (2560:261-262) โดยภาพรวม (1) มีประสิทธิภาพของ กระบวนการปฏิบัติ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 90.69/81.02 (2) มีดัชนี ประสิทธิผลหลังการเรียนรู้มีความรู้สูงกว่าก่อนอบรม 0.7480 ซึ่งมีความรู้เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 74.80 (3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ (4) มีความคงทนการเรียนรู้หลังฝึกอบรมไปแล้วอีก 2 สัปดาห์ มีความเฉลี่ยภาคความรู้แตกต่าง กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพการสอนของครู มีการวางแผนการสอนร่วมกัน มีการวิเคราะห์และตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ของครูด้วยกันเอง นำไปสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้ร่วมโครงการเกิดการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจนเกิดองค์ความรู้ที่เหมาะสม นำไปสู่การมีส่วนร่วมตามประเด็นที่สนใจประกอบด้วย ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์ และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับหลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, ม.ป.ป.: 32) ทรงมีพระราชดำริ ความว่า รู้ รัก สามัคคี ซึ่งบุคคลและกลุ่มคนจะต้องรู้ รู้ว่าการจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา มีความรัก ที่จะต้องพิจารณาเข้าไปที่ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหานั้นๆ และความสามัคคีที่จะปฏิบัติลงไปนั้น ควรคำนึงเสมอว่า เราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี สอดคล้องกับ ประเวศ วะสี (2545: 21) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่เพียงพอที่จะทำให้เรื่องนั้นสำเร็จ เพราะคนอื่นๆ องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องไม่ได้เรียนรู้ การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติเท่านั้นจะบังเกิดผลสำเร็จ และสอดคล้องกับ Chalard Chantarasombat and Pacharawit Chansirisira. (2016: 463-466). ที่กล่าวว่าการพัฒนาและการเป็นหุ้นส่วนจะต้องเดินทางร่วมกัน ดังนั้น ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอนอย่างมีเสรีและเป็นประชาธิปไตย ซึ่งโรงเรียนคือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ไม่ใช่เน้นให้ความรู้ความเข้าใจ แต่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติจนเป็นนิสัย และจนสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานแบบต่างคนต่างอยู่เหมือนเดิม มาเป็นแบบร่วมมือร่วมใจกันให้เกิดขึ้นในโรงเรียนให้สำเร็จ มีการนำการนิเทศภายในและภายนอกของฉลาด จันทรสมบัติ และ

โณทัย อุดมบุญญานุภาพ (2560: 6-7) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษามีพันธะที่จะใช้กลไกของระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรทั้งกระบวนการเรียนการสอน กระบวนการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพ เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในหน้างาน ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียน ได้นำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องแบบทดสอบระดับชาติ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดการเรียนรู้หลัก ผู้วิจัยร่วมทั้งครู ผู้บริหาร มีความเห็นตรงกันว่าจะต้องดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมในเรื่องที่จะแก้ปัญหาเพื่อให้สอดคล้องกับการวัดประเมินผลซึ่งเน้นทักษะการคิด การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้น นอกจากภาคความรู้ ความจำและนำไปสู่จิตสำนึกสาธารณะ สอดคล้องกับสุรเชต น้อยฤทธิ์และนวัตกร หอมสิน (2560: 62) ความตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา และจิตสาธารณะสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและเปลี่ยนแปลงตนเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันได้ดี และทั้งนี้เพราะมีภาคีด้านการศึกษาของชุมชนแห่งการเรียนรู้เกิดขึ้นในระดับโรงเรียนที่เป็นจริง โดยทีมงานไม่ได้นำเอาการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติของครูเป็นหลักเหมือนเดิม แต่กลับมามุ่งเน้นการนำเอาตัวชี้วัดของผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลที่หน้างานของผู้เรียน มาสู่การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นการส่งผลให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการได้ทั้งภาคปฏิบัติ ภาคความรู้ ภาคความรู้สึก ความคิดสร้างสรรค์สู่ทุกกลุ่มสาระได้ และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำการ ที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อโครงการนวัตกรรมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สอดคล้องกับกรอบข้อตกลงของผู้เข้ารับการอบรมของมหาวิทยาลัยเวล ดีนเนวี (Wales Deanery. 2016: 8-10) ในประเด็นการนิเทศสู่ความเป็นเลิศต้องมีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติต้องผ่านองค์ประกอบของพื้นที่ดำเนินการ คือ ประสิทธิภาพของการอบรม บริบทสภาพแวดล้อมของสถานที่จัดกิจรรม ผู้อำนวยความสะดวก การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติโดยผ่านกระบวนการประเมิน และมีชุมชนเรียนรู้ของภาคีทางวิชาชีพที่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน

1. การพัฒนาศักยภาพของครูประจำการควรมีทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติจริงในระดับโรงเรียน สามารถประเมินผลจากการลงไปนิเทศติดตามผลในระดับชั้นเรียนโดยใช้นวัตกรรมคลินิกนิเทศสู่ความเป็นเลิศ (Educational Supervision Clinique the Route to Excellence) เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพของครูสู่คุณภาพผู้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้จริงในโรงเรียน มีวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ เปิดห้องเรียนและประยุกต์ใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพของท้องถิ่นและมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของภาคีแห่งความร่วมมือในการพัฒนางานให้เป็นจริง

2. การดำเนินงานที่ต่อเนื่องเพื่อขับเคลื่อนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกระบวนการบริหารจัดการในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้นำพาคณะครูที่ผ่านการอบรมแล้วสามารถนำความรู้สู่การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) ภาคปฏิบัติในโรงเรียนให้เป็นองค์การการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง ต่อเนื่องพัฒนาที่ยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของประเทศไทย 4.0 ทั้งครูประจำการ ผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ 4.0 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2561 มุ่งเน้นการวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัย

เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของภาคีแห่งความร่วมมือ

3. นักวิชาการจากภายนอกควรเข้าไปร่วมส่งเสริมสนับสนุน ทั้งศึกษานิเทศก์และอาจารย์สอนระดับอุดมศึกษาควรเรียนรู้ร่วมกันเพื่อที่จะนำไปสู่การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารศึกษา ศึกษานิเทศก์ สถาบันอุดมศึกษาให้เป็นรูปธรรมและจุดเน้น คือ ครูประจำการต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรนำเอารูปแบบการพัฒนาอบรมเชิงปฏิบัติการของครูประจำการ: โครงการพัฒนานวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา ทั้งในส่วนของภาคความรู้ ภาคปฏิบัติเป็นการวิจัยผสานวิธี (Mixed Methods) ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้ครอบคลุมงานประจำในแต่ละภาคเรียนและโปรกรม Log Book เป็นชิ้นที่มีคุณค่า

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาความร่วมมือของภาคีแห่งการเรียนรู้ชุมชนทางวิชาชีพ (PLC) ของห้องเรียนและชั้นเรียนที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสังคมไทย ถือเป็นการต่อยอดในการพัฒนางานให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และการพัฒนาที่ยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง

3. ควรมีการวิจัยและพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาต่อเนื่องตามความสนใจของผู้ผ่านการอบรมแล้ว แต่มีความต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระหลักที่ตนเองรับผิดชอบแต่ละภาคเรียนและตลอดปีการศึกษา เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่น่อเนื่องทั้งครูประจำการ ผู้บริหารสถานศึกษา และนักวิชาการจากภายนอก เช่น ศึกษานิเทก์ และอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องแบบูรณาการ

เอกสารอ้างอิง

ฉลาด จันทรสมบัติ และทวีศักดิ์ ชัยมาโย. (2560). *ชุดการเรียนรู้ 2 การพัฒนาด้วยวิธีการชี้แนะและสอนงาน.* มหาสารคาม.

ฉลาด จันทรสมบัติ และโณทัย อุดมบุญญานุภาพ. (2560). *ชุดการเรียนรู้ 5 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.* มหาสารคาม.

ฉลาด จันทรสมบัติ และโณทัย อุดมบุญญานุภาพ. (2560). *ชุดการเรียนรู้ 6 การปฏิบัติการคลินิกนิเทศ.* มหาสารคาม.

ฉลาด จันทรสมบัติ. (2560). "*เสริมเขี้ยวเล็บครูรุ่นใหม่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลงพื้นที่นครพนม ยกระดับการศึกษาสู่การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ*" http://www.onbnews.com/post/250.

ฉลาด จันทรสมบัติ. (2560). *เอกสารประกอบการพัฒนาครูโดยใช้นวัตกรรมการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาด้วยการใช้คลินิกการนิเทศสู่การชี้แนะและสอนงาน.* มหาสารคาม: อภิชาตการพิมพ์.

ประเวศ วะสี. (2545). "การจัดการความรู้," *การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อยกร่างโครงการนำร่องการจัดการความรู้.* 27 กรกฎาคม 2545: กาญจนบุรี.

ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2559). "สัมภาษณ์พิเศษ ครูใหญ่ปฏิรูปการศึกษา" *หนังสือพิมพ์มติชน* วันที่ 2 พฤษภาคม 2559.

เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2546). “วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในการถอดบทเรียนด้วยเครื่องมือการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ (After Action Review)”, *บทความประกอบการฝึกอบรม 11 พฤศจิกายน 2546*. http://www.kmi.or.th/document/AAR_analysis.pdf 10 พฤศจิกายน 2546.

วิจารณ์ พานิช. (2551). *ผู้บริหารองค์กรอัจฉริยะ ฉบับนักปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3: กรุงเทพมหานคร สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม

สร้อยสน สกลรักษ์. (2557). *สรุปผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้และวิชาชีพ*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2548). *หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (2559). *ขั้นตอนการบูรณาการงบประมาณ สพฐ. สู่เป้าหมายของ สพป.ระยอง เขต 2 ปีงบประมาณ 2559*. กลุ่มงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.

Chantarasombat, C. and Chansirisira, P. (2016). Using the development of participatory model between school and community in development the sufficient economy learning center economy learning center. *Proceedings of the 1st International Conference Language Development: Learning, Teaching, Researching, and Testing*. 17-19 June 2016, Ton Duc thang University, Hochiminh City, Vietnam, p.463-481.

Deanery, W. (2514). “Agreement formerly known as the educational supervision tripartite” *supervising the route to excellence*. Cardiff University, Heath Park, Cardiff.

Deanery, W. (2016). “Developing doctors to deliver (3D)” *Annual Report 2015-2016*. Cardiff University.